

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 2. januarja 2020 - Leto XXX, št. 1

»IDEJO O SAMOSTOJNI SLOVENIJI SO PODPIRALI TUDI V ZAMEJSTVU«

»JEZIKI SO RAZLIČNI, MISEL PA JE LAHKO ENA«
stran 3

ALI BOŠ JUNAK ALI PA BOŠ...
stran 4

PES, STEROGA VEČ NIKOMA NEJ TRBEJ
stran 8

»Ideje o samostojni Sloveniji so podpirali tudi v zamejstvu«

Lani je minilo 29 let od prelomnega 23. decembra 1990, ko se je na plebiscitu 88,5 odstotka vseh volilnih upravičencev odločilo za

prihajati predstavniki političnega, kulturnega, gospodarskega, prosvetnega, cerkvenega in medijskega življenja z obeh strani

pokoju *Andreja Gerenčerja*, nekdanja monoštrska generalna konzula *Borisa Jesiha in Draga Šiftarja* ter madžarskega generalnega konzula v Lendavi *Gyulo Földesa*.

Osnovni praznični ton slavnosti so podali štirje učenci DOŠ Jožefa Košiča z Gornjega Senika, ki so ob slovenski himni (tudi z besedilom, prestavljenim v porabsko narečje) zapeli še madžarsko. Nato je gostiteljica Metka Lajnšček pozdravila navzoče in dejala, da so »dnevi okoli božiča in novega leta čas, poln upanja in pričakovanj, ko so se tudi Slovenci soglasno odločili za neodvisno državo«. Obletnico odločitve s ponosom praznujejo tudi rojaki izven meja Slovenije, je še dodala, kajti dobili so neodvisno matično domovino.

Slavnostna govornica, državna sekretarka pri Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu *Olga Belec* je na začetku svojega nagovora izpostavila pomen praznika, ko se spominjamo odločitev, ki so omogočile nastanek samostojne Slovenije. »Sama prehojena pot od misli o samostojnosti zunaj okvirjev takratne države, položitev temeljev in končno ustanovitev samostojne države ni bila lahka,« je dejala državna sekretarka in opozorila, da se moramo s posebno hvaležnostjo spomniti tistih, ki so za samostojnost tvegali - ali celo žrtvovali - svoja življenja. V svojem nagovoru je Olga Belec

da bodo za čim višjo udeležbo in pozitivno opredelitev državljanov zastavile ves svoj ugled in politični vpliv. Govornica je poudarila, da so v tistih časih ide-

svojemu rodu, izvoru, jeziku in kulturi, čeprav to v tujem okolju ni niti malo lahko in enostavno. Slavnostni del sprejema se je končal s krajšim programom, v

»Še naprej ostanite kar najbolj tesno povezani z matično domovino Republiko Slovenijo,« je državna sekretarka Olga Belec na srce položila Porabskim Slovincem

samostojno Republiko Slovenijo. Na vprašanje »Ali naj Slovenija

meje. Med gosti smo srečali slovensko parlamentarno zago-

S priredbami prekmurskih in porabskih ljudskih pesmi - z džezovskim pridihom - je Tjaša Cigut dogodku dala domačnost

postane samostojna in neodvisna država?« je torej pritrdilno odgovoril skoraj vsakdo, ki je oddal svoj glas, rezultate plebiscita pa so uradno razglasili tri dni pozneje.

V spomin na to zgodovinsko odločitev praznujemo Slovenci po vsem svetu dan samostojnosti in enotnosti 26. decembra, ki je v Sloveniji tudi dela prost dan. Ob osrednjih slovesnostih v matici prireja tudi Generalni konzulat RS v Monoštru vsako leto v dneh pred božičem tradicionalni sprejem, katerega gostiteljica je letos 16. decembra bila slovenska generalna konzulka *Metka Lajnšček*.

V večernih urah so na povabilo predstavnice slovenske diplomacije v prostore generalnega konzulata v središču Porabja začeli

Prazničnega sprejema so se udeležili predsednica ZSM *Andrea Kovács*, sekretar Urada za Slovence *Tadej Bojnec*, gostiteljica generalna konzulka *Metka Lajnšček*, državna sekretarka *Olga Belec*, predsednik DSS *Karel Holec* in slovenska parlamentarna zagovornica *Erika Köleš Kiss*

vornico *Eriko Köleš Kiss*, predsednico ZSM *Andrea Kovács*, predsednika DSS *Karla Holca*, slovenskega veleposlanika v

večkrat podčrtala pomen enotnosti. »Politične stranke so se dogovorile, da bodo delovale sporazumno in usklajeno in

Slovensko, (porabsko) in madžarsko himno so zapeli najbolj aktivni učenci DOŠ Jožefa Košiča

jo o samostojni in neodvisni Sloveniji spremljali in podpirali tudi v zamejstvu ter z izrazi podpore

katerem je prekmurska profesorica glasbe in glasbenica *Tjaša Cigut* ob spremljavi kitare zapela

Povabilu slovenske generalne konzulke so se odzvali vidni predstavniki političnega, gospodarskega in kulturnega življenja na Madžarskem in v Sloveniji

potrdili svojo pripadnost slovenskemu narodu, jeziku in kulturi. »Republika Slovenija se je takoj po objavi rezultatov plebiscita s sprejetjem ustave zavezala, da bo skrbela za svoje rojakinje in rojake zunaj svojih meja,« je potrdila državna sekretarka, ki meni, da se lahko na do sedaj prehojeno pot v samostojni državi ozremo z zadovoljstvom in ponosom. »Seveda pa obstajajo še številne možnosti za nadaljnji razvoj na vseh področjih, ki jih bomo lahko za skupno dobro in dobrososedske odnose uresničili ali izvedli na način, kot smo uresničili željo po samostojni in neodvisni Sloveniji - enotno,« je dodala Olga Belec, preden pa bi zaključila, je še zaželela, da bi Slovenci v Porabju ostali še naprej zvesti

lastne priredbe treh prekmurskih in ene porabske ljudske pesmi. Voditeljica formacije »Edna« se veliko posveča porabskim ljudskim pesmim, še posebej tistim, katerih besedila so tesno povezana z usodo žensk. Tako je bil najbolj priljubljen del njenega nastopa, ko je zapela nagajivo domačo pesem o ženskem izboru partnerja. Gostje so nazdravili prazniku, ki so ga obeležili na pragu prihajajočega leta 2020. Čez leto dni si bodo v roke segli ob 30. jubileju odločitve za samostojno Republiko Slovenijo. (Slika na 1. strani: Goste je »v času, polnem upanja in pričakovanj« pozdravila generalna konzulka RS *Metka Lajnšček*.)

-dm-
foto: K. Holec

»Jeziki so različni, misel pa je lahko ena«

»Med drugim sta v njegovo telo prišla tudi bakterija Rija in virus Rus. 'Hé, te meg ki vagy?' kérdezte egy nap Ria. 'Én Rus vagyok, a vírus. És te?' 'Me sem bakterija Rija. Kaj lan tut te žas?' 'U ovom tijelu moram

kega doma v Monoštru, kjer so obenem priredili tudi sestanek članov območnega slavističnega društva. Petjezično izdajo je najprej predstavil vodja projekta, pisatelj in profesor na lendavski dvojezični srednji šoli Štefan

je, na katerih sem bila večkrat uspešna,« je dejala Marinka Horvat, ki pred pisanjem zmeraj temeljito preštudira literaturo. »Ko dobim navdih, se enostavno usedem za računalnik in pišem. Zgodba o Riji in Rusu me veže na otroška leta, ko sem bila pogosto bolna. Raziskovala sem svoje telo, kaj naj bi me napadlo. V pomoč mi je bila tudi sestra, ki je študirala mikrobiologijo in mi povedala, kaj se v mojem telesu pravzaprav dogaja. Lani sem se prijavila na natečaj Splošne bolnišnice Murska Sobota na temo, kako pomembne so čiste roke. Tako je nastala ta zgodba,« nam je dejala ustvarjalna učenka bogojinske šole.

Mentor Štefan Kardoš je po temeljitem branju besedilo dal dijakinji dvojezične srednje šole Zali Kostric, nadarjeni ilustratorki. »Ukvarjam se sicer bolj s portretiranjem, torej obrazi. Tokrat pa sem ustvarila otroške like, saj je knjiga namenjena mlajšim otrokom. Obliko bakterije in virusa sem izbrskala na svetovnem spletu,« je povedala srednješolka, ki se v prostem času ukvarja z risanjem, fo-

čina, romščina, navsezadnje pa tudi prekmursko narečje, zato smo se odločili, da slikanico izdamo v petih jezikih. Zgodba teče v petih različnih barvah, vsak jo bere v jeziku, ki mu je najbolj po volji. »Mogoče je to pomembno za tiste dijake, ki prihajajo iz enojezičnega okolja, kajti tako dobijo priložnost, da vidijo vsaj neko kratko be-

lale sve ga profesori, šteri ga je popravo,« je v domači govorici povedala mlada prevajalka, ki ji je bilo delo zanimivo tudi zaradi tega, ker je prihajala njena kolegica iz naselja z malce drugačnim govorom.

»Dvojezična srednja šola Lendava se je odločila za izdajo te slikanice, v zaključni fazi pa je k sodelovanju povabila Slavistično društvo Prekmurja, Prlekije in Porabja. Kot urednik knjižnice nam je pomagal izkušen založnik Franci Just, slavistično društvo pa bo publikacijo poskušalo prodajati,« je še dodal Štefan Kardoš, ki bi želel pridobljena sredstva porabiti za kritje tiskarskih stroškov in jih vložiti v bodoče projekte.

Knjižica je bila pol leta po pobudi Marinke Horvat že natisnjena, kot vzgojna in didaktična slikanica pa je v prvi vrsti namenjena otrokom starosti od petih do desetih let. »Publikacija

Avtorica otroške zgodbe Marinka Horvat je stalna udeleženka literarnih natečajev

sedilo vzporedno v različnih jezikih,« je razmišljal Štefan Kardoš, ki meni, da ima knjižica tudi združevalen učinek: »Bralci vidijo, da so jeziki različni, misel pa je lahko ena.«

Na monoštrski premierni predstavitvi so bile prisotne tudi nekatere od mladih prevajalk, dijakinje lendavske dvojezične srednje šole, ki so v Slovenskem domu odlomke iz besedila interpretirale v lastnem maternem jeziku. »Dobili smo pet dijakinj, ki so se odločile, da bi to prevedle v posamezne jezike. Vsaka od njih je imela mentorja, ki je mogoče kaj lektoriral, vendar je pa to v glavnem, 99-odstotno njihovo delo,« nas je v postopek nastanka slikanice dalje uvedel mentor Štefan Kardoš. Naj tukaj naštejemo prevajalke: Anna Toplak za madžarščino, Redina Olah za romščino, Rahela Robić za hrvaščino oziroma par Anabel Kepe in Pia Kolar za prekmursko narečje. Slednja je povedala, da se pogovarjajo s prijateljicami na šoli večinoma v dialektu. »Delo je bilou nouvo, nika sve ešče nej napisale prekmurski. Nej je bilou tak težko, dobile sve besedilo, prevod pa napisale v računalnik. Prepos-

ni omejena le na prekmurski prostor, mi jo bomo poskušali predstaviti širši slovenski, mogoče pa tudi madžarski javnosti,« poudarja vodja projekta, ki pa meni, da je lahko knjižica koristna tudi na porabskih šolah. »Napisana je med drugimi v knjižni slovenščini, madžarščini in prekmurskem narečju, ki le malenkost odstopa od porabskih govorov. Mogoče bi lahko tukajšnjim šolarjem pomagala pri usvajanju postopka prevajanja,« je razmišljal Štefan Kardoš, ko so v Monoštru dali pobudo za izdajo podobne publikacije s sodelovanjem porabskih dijakov.

»Čistoča okrepi naš imunski sistem in nas tako varuje pred boleznimi. Da ne bi pristali še mi v bolnišnici,« je rdečo nit otroške zgodbe o higieni ob koncu predstavitve potegnili mlada avtorica besedila Marinka Horvat.

(Slika na 1. strani: Člani Slavističnega društva Prekmurja, Prlekije in Porabja oziroma domači ljubitelji slovenske besede na premierni predstavitvi.)

-dm-

»Prihodnost knjižice Rija & Rus ni samo v prekmurskem prostoru,« je poudaril vodja projekta Štefan Kardoš (za njim sedijo mlade interpretatorke in ustvarjalke)

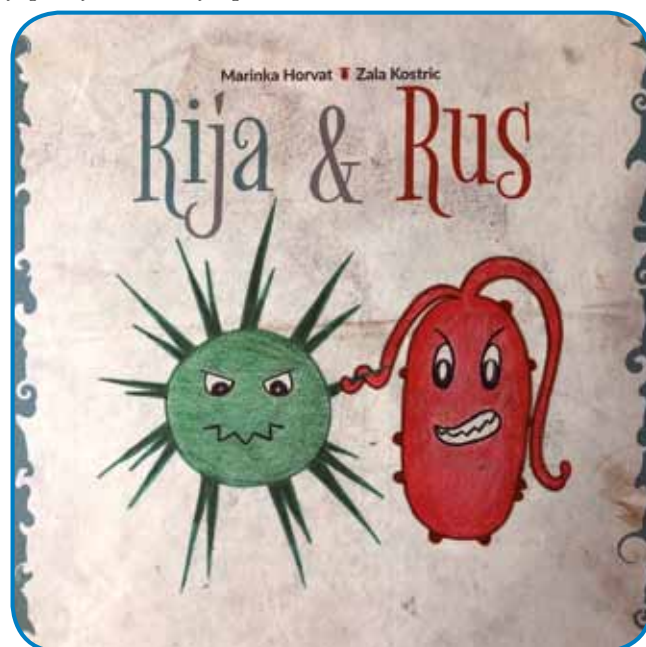
napraviti čim više štete.' 'Te pa lejko vküper delava, či ščeš.' 'Z veseljon,' je pravo Rus ...«

Z zgornjim mozaičnim odlomkom smo želeli ponazoriti, kako je v novi publikaciji Dvojezične srednje šole Lendava in Slavističnega društva Prekmurja, Prlekije in Porabja otroška zgodba o pomenu čistoče povedana v petih govoricah, ki so materni jeziki dijakov na prej omenjeni izobraževalni ustanovi. Knjižica »Rija & Rus« pa seveda ni tako kaotična, v njej najdemo besedilo smiselno, vzporedno razporejeno v odstavke v knjižni slovenščini, prekmurskem slovenskem narečju, madžarščini, hrvaščini in romščini, in sicer s priloženimi barvnimi ilustracijami.

»Dvojezična srednja šola Lendava je stičišče različnih jezikov in kultur. [...] Te jezikovno-kulturne razlikosti ne le sprejemamo in spoštujemo, ampak jih skušamo v sodelovanju z okoliškimi šolami in organizacijami združevati v ustvarjalne skupne zgodbe,« v svojem uvodniku h knjigi pojasnjuje ravnateljica lendavske srednje šole Silviya Hajdinjak Prendl.

To prizadevanje je tudi pripeljalo do kulturnega projekta, katerega rezultat je obravnavana slikanica. Publikacijo so premierno predstavili lani 13. decembra v razstavnem prostoru Slovens-

Kardoš. »Sam nastanek slikanice je zanimiv, kajti avtorica besedila, učenka Osnovne šole Bogojina Marinka Horvat, je prišla k meni, ker je vedela, da jaz nekaj pišem. Povedala je, da hoče izdati knjigo. Dala mi je pravljičice, ki sem jih prebral.

Bakte (Rija) in Vi (Rus) sta glavna junaka zgodbe, proti katerima se lahko uspešno borimo z umivanjem rok

Ena od njih me je še posebej navdušila, ta govori o bakteriji in virusu,« nam je po dogodku pripovedoval vodja projekta.

Kakor nam je mlada avtorica zaupala, ima dobre izkušnje s pisanjem že od 6. razreda. »Mentorica Marjetka Erdelji me je pogosto prijavljala na nateča-

tografijo in videografijo, ki pa so tudi njena zelena študijska smer. »V Lendavi smo premišljevali, da bi bilo smiselno zgodbo prevesti v madžarščino, saj smo dvojezična šola,« je nadaljeval vodja projekta. »Našo ustanovo pa obiskujejo tudi dijaki, katerih materni jezik je hrvaš-

PREKMURJE

»Tü mo tüdi ostali«

Tüdi v Prekmurji smo skočili v navo leto 2020, za steroga brodim, ka de malo bole merno, kak je bilou preminauče, v sterom je bilo več ali menje vse v znamenji stauletnice priključitve prekmurskih Slovincov matičnomi narodi. Praznovanje se je zgotovilo malo pred koncom leta v Murski Soboti z otvoritvijo spomenika, steroga je napravo erični akademski kipar, Prešernov nagrajenec, Mirsad Begić.

Slavnostni guč je ob tej priliki meu Milan Kučan, prvi predsednik Republike Slovenije, steri je med drugim pravo: »Vküper zdaj, ob stouletnici, vsi Slovenci med Muro in Rabo glas davlemo v svet: tü smo bili, tü smo in tü mo tüdi ostali. Bojmo ponosni (büszkék) na tau, bojmo ponosni, ka smo tisti tau slovenskoga naroda, steri se je s svojo trdoživostjo in navezanostjo na rodno grüdo obdržo v tom našom lejpom, včasi tüdi trdom svejti med Muro in Rabo. Bojmo ponosni na tou in spominajmo se toga. Pokažimo té naš ponos, ponos tüdi na naš prekmurski gezik, vej pa je glj gezik čuvar spomina«.

Glavni tau nauvoga spomenika, steri stogi na začetki vilice Štefana Kovača (pouleg zidine glavne soboške apotejke), je velki granitni blok šurki dva metra, dugi šest metrov in visiki 1,7 metra. Na obej dukših stranicaj granitnega bloka sta dve bronasti vejki drejva, na njegovom gornjom tali pa so portreti petih narodnih buditelov. Pouleg katoliškoga duhovnika dr. Matije Slaviča (on je kak izvedenec za Prekmurje odšpilo trno fontoški tau na pariški mirovni konferenci, na steroj so se po prvoj bojni zmagovalci odlaučali o nauvi granicaj ro-sagov) so tau ške »glave« štirih imaginarnih lidi. Vsakši si leko tak sam brodi, steri so za njega tisti fontoški lidge, steri so največ pripomogli k tomi, ka so se pred stau leti Prekmurci povezali z matičnim narodom.

Silva Eöry

Edvard Mihalič - župan Občine Rogašovci

»Ali boš junak ali pa boš z menov šau v vauzo«

Rogašovci je gorička občina, v steroj žive okauli 3300 lidi in tau v enajsti vesnicaj: Fikšinci, Kramarovci, Nuskova, Ocínje, Pertoča, Ropoča, Serdica. Sotina, Večeslavci, Sveti Jurij in vesnica, po steroj je občina dobila ime, se pravi Rogašovci.

Edvard Mihalič je rogašovski župan od leta 2006

»Vala Baugi se je v zadnjom cajti malo začnilo stavlati tau, ka nas je bilou iz leta v leto menje. Mladi pa začajo doma ostanjüvati, zidajo si rame, tak ka brodim, ka de občina ške neka cajta stala. Istina gé, ka nam pomaga tüdi tau, ka je od 70 do 80 procentov tistih, steri so zaposleni, delo najšlo v Avstriji. Tau je sreča gé, vej pa znamo, ka smo v Murski Soboti skor vse firme zapravili, spoj vekše, kak je bila tüdi Mura,« pravi župan Edvard Mihalič in cujda, ka de tem, steri delajo v Avstriji, dobro tüdi te, gda do šli v penzijo, vej pa do meli višiše penzije kak tisti, steri si svoj vsakdanešnji krüj slüžijo v domanjom rosagi.

Edvard Mihalič je rogašovski župan, in tau nepoklicni, od leta 2006. Tau pa zavolo toga, ka je že od leta 2002 v penziji: »Ge sam 18 lejt biu škonik, 22 let pa sam biu zaposleni v slovenski sodačiji, vküper 40 lejt, tak ka mi penzija pripada«. Malo za špajs ga pitam, če je te županovanje njegov hobi, pa mi v smeji odgovori: »Skor leko tak povemo. Mam dva hobija. Pouleg županovanja, do dvanajste me lidge

najdejo na občini, je tau ške vinogradništvo. Zadvečarka preživem v gorica, stere mam v domanji vesnici, pri Svetom Güriji, kak pravimo mi. Mam prejk dve gezero trsov in zvekšoga vse delo opravim sam, pri vekši, spoj

pri trgatvi, pa mi tüdi držina in pajdaši pomagajo. Ovak pa, dokejš sam zdrav in zadosta pri močaj, je tau fajm, vej pa trno rad delam v gorica. Mam tüdi traktor in druge škeri, tak ka je te delo malo ležiše, kak je tau bilou inda sveta. Morem prajti, ka rejsan uživlem in brodim, ka sam zatau tüdi zdrav in v dobri kondiciji.«

Zgodba z goricami se je začnila tak, ka je dejdek meu neka trsov, v glavnom brajde, »pa je tau lekar v meni ostalo. In te sam ges gorice posado na naši njivaj, na malo več kak enom hektari zemle. Po tistom sam ške neka zemle cuj küpo, tau pa zavolo toga, ka so tam pouleg vozili gnoj-nšnico na njivo in mi cesto zapravljali, pa sam te rajši vse do lesa zemlau dojküpo in mam tam zdaj svoje zele-no kralstvo. Tam, gé mam gorice, neman zidanice, vej pa samo neka stau metrov vkraj stogi zidina, v steroj sam biu rojeni in je tam zdaj naša vikendica. Tam držim vino, pa tüdi vse škeri in mašine. V gorica mam samo eno takšo mesto pokrito s strejo, kama se leko skriješ te,

gda dež dé ali pa sunce fejst sije.«

Edvard Mihalič se je naraudo v cajti druge svetovne bojne, leta 1943. Ma ške dve sestri, sterivi sta zavolo dela obej odišle v Avstrijo, pouleg granice s Švico, se tam oženile in tüdi ostale. »Mama nam je že rano mrla, stara je bila komaj 42 leti.

Edvard Mihalič (prvi z leve) z mamo, očom in sestrama

Tak se je bilou potrebno brž postaviti na svoje noge. Znam sam, ka de se trbelo šaulivati, če škeš priti vö z domanjoga blata. Oča je steu, ka naj bom zidar, samo ka sam ges biu bole mali pa drauven. Mama je pravla, ka tau nede šlo, vej do me pa bujli. In te sam šau na občino, stera je bila te na Cankovi, pa sam pito, gé leko dobim štipendijo. Pravli so mi, ka samo tak, če mo škonik.« In tak se je te tüdi zgaulo. Šau je na učiteljišče v Mursko Sobotu, gé se je vözašaulivo za škonika, po tistom (te je že kak škonik delo) pa je šau ške naprej študerat na pedagoško fakulteto, smer matematika in fizika: »V Kuzmi, gé sam spozno tüdi eno mlado leranco, doma iz Rogašovec, in se z njauv oženo, sam osto šest let. Po tistom sam šau za štiri leta v Križevce včit, te pa sam včiu ške v Rogašovcaj osem lejt, vej pa sva z ženo doma ram zazidala.«

Sledkar je šau ške študerat politologijo (»tisto že malo za hec in zavolo toga, ka sam trenero možgane«) in iz škonika grato sodak: »Tau

je biu cajt, gda je méro jugoslovanski predsednik Tito. Te so začnili ustanavljati teritorialno obrambo. Sledkar je te iz toga slovenska sodačija gratala.«

Gda se je leta 1991 začnla desetdnevna bojna za Slovenijo, je vodo slovenske sodake v Prekmurji (poveljnik 75. ob-

močnoga štaba Teritorialne obrambe v Murski Soboti): »Tisti deset dni smo vsi bili puni adrenalina in smo spoj nej brodili, ka bi leko bilau. Ali mi smo bili kredi, pa smo napravili tisto, ka je trbelo. Je pa istina gé, ka je jugoslovanska sodačija nej mela namena, ka nas vniči.« Pravi, ka nikdar nede pozabo, gda je komandante, steri so vodili sodake v občina, vküper-pauzvo in jim je pravo, ka se pripravla: »Bledi so gratali tej moji pojdje. Eden je pito, če njemi dam garancijo, ka de tau tak. Odgovoro sam njemi, ka če on misli, ka ges autone odavlem. Tü nega garancije, ali boš junak (hös) ali pa boš z menov šau v vauzo. Celi cajt bojne sam preživo v Murski Soboti. Tam smo tüdi spali, kelko smo spoj leko. Leko pa povem, ka smo sodaki v Prekmurji dobro opravili svoje delo.«

(Kejp na 1. strani: V cajti bojne za Slovenijo je vodo slovenske sodake v Prekmurji.)

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in osební arhiv Edvarda Mihaliča.

Tudi gornjeseniški učenci so pričakovali božič

Veselo je bilo v gornjeseniškem kulturnem domu 20. decembra na božični proslavi, ki so jo pripravili učenci in uč-

lerija Perger in domači župnik Tibor Tóth.

Učenci so se predstavili z dekoracijami v madžarskem

program. Prav tako živalska pravljica v slovenskem jeziku, ilustrirana z videoposnetki. Proslava se je končala s srčni-

ljalki šole.

Ravnateljica je na naše vprašanje povedala, da so v adventnem času pripravili tudi bo-

telji DOŠ Jožefa Košiča. Proslavo so počastili generalna konzulka v Monostru Metka

in slovenskem jeziku, med pesmimi smo pa poslušali soliste na raznih instrumen-

mi trenutki, učenci in učitelji so skupaj zapeli pesem »Haleluja«, nakar je ravnateljica

žični bazar. V projektu so zelo aktivno sodelovali tudi starši. Kako bodo uporabili vsoto, ki

Lajnšček, predsednica ZSM Andrea Kovács, predsednik DSS Karel Holec, višja svetovalka za porabsko šolstvo Va-

tih. Ples škratov nižjih razredov in rock and roll večjih v Miklavževih oblekah sta popestrila več kot uro trajajoči

šole Ildiko Dončec Treiber voščila lepe praznike učencem, učiteljem in staršem, obenem se je zahvalila DSS kot uprav-

so jo »zaslužili« s prodajo peciva in božičnih okrasov, se bo odločila dijaška samouprava.

LRH

Na števanovski šoli izdelovali jaslice

18. decembra smo na DOŠ Števanovci imeli delavnico z Matejo Huber iz soboškega muzeja, kje so učenci naredili jaslice s papirnimi figuricami.

AH

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Ka baude s krispani?

Pravijo pa rejsan je tak, ka brezi krispana nega božiča, depa tau je tō istina, kak preminéjo svetki, te se že lüstvo kak najprvin rejšiti šké od njij. Dosta je taši držin, stere ga že pred starim letom, silvestrom vōličijo, depa večina samo 6. januarja na trejkravo ali sledkar. Tau je zato, ka s tej datumom je konec božični svetkov pa se začne fašenski čas.

Prvin je lüstvo krispane dosta duže melo doma v rami, sploj pa po vasaj, začetka februarja je še skur vsakši krispan okinčeni stau na srejdi velke iže. Tau je vejn zato bilau, ka te je krispan bola tastau, sledkar je začno iglice piščavati, zato ka te so iže dosta bola hladne bile. Gnesden menje kak dvajsti stopinj nikdar nega, zavolo tauga za keden dni že začnejo listke piščavati.

Po vasaj lüstvo dosta brig nejma s krispani, dola ga poberejo, vküp ga zožagajo pa ga tazažgejo. Po varašaj je že nej tak enostavno, sploj pa po vekši varašaj, kak je Sombotel tō. V Somboteli 140 taši mest majo, gde zbirajo krispane, pa gda se napunijo tej depoji, je odpelajo.

Največ krispanov je v Budimpešti, vsakšo leto se 500-600 gezero vōličiči, ka komuna la mora vküppobirati. Te krispane, ka se po varašaj vküppoberejo, odpelajo pa je vküpsamelajo, potejn se pa v centralni peči tazažgejo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Dan samostojnosti in enotnosti

26. decembra je v Sloveniji državni praznik, dan samostojnosti in enotnosti. Ta dan obeležuje razglasitev izidov plebiscita o samostojnosti, na katerem je 23. decembra 1990 od 93,2 odstotka udeleženi volivcev na vprašanje »Ali naj Slovenija postane samostojna in neodvisna država?« okoli 95 odstotkov odgovorilo pritrdilno, s čimer se je začela osamosvojitev Slovenije. Slavnostni govornik na državni slovesnosti, ki je bila v ljubljanskem Cankarjevem domu, je bil predsednik republike Borut Pahor. Poudaril je, da je bila enotnost na plebiscitu odločilna za ustanovitev države in njeno enotno vojaško obrambo in dodal, da bi bil razvoj zgodovinskih dogodkov drugačen, če bi namesto polne enotnosti na plebiscitu odločitev za ustanovitev lastne države zmagala le za las.

Angelika Mlinar - ministrica, pristojna za razvoj, strateške projekte in kohezijo

Državni zbor je s 44 glasovi za in 43 proti imenoval Angeliko Mlinar za novo ministrico, pristojno za razvoj, strateške projekte in kohezijo. Kljub drugačnim napovedim in grožnjam so za Mlinarjevo glasovali poslanci koalicije z izjemo enega poslanca DeSUS, podprla sta jo tudi poslanca narodnosti. Naj 49-letno koroško Slovenko imenujejo za novo kohezijsko ministrico, je poslancem predlagala stranka SAB, potem ko je septembra po le devetih mesecih na položaju odstopil dotedanji minister Iztok Purič. Angelika Mlinar je takoj po razglasitvi izredno tesnega rezultata glasovanja že prisegla pred državnim zborom in poslance tudi na kratko nagovorila. Vsem, ki so jo podprli, se je zahvalila in dejala, da imenovanje za ministrico v slovenski vladi razume kot veliko čast.

Devetsto evrov za stavbe iz medenjakov

V soboto, 21. decembra, je v monoštrski gledališki dvorani potekala zaključna prireditev projekta „Medene ulice“, ki ga je izvajalo Muraba EGTC. Na dobrodelni dražbi so udeleženci lahko licitirali za značilne stavbe monoštrskega in lendavskega mestnega centra. Dražbo je vodil umetnostni zgodovinar iz Lendave Attila Pisman. Na njej se je zbralo 900 evrov, denar je namenjen

Karitas v Lendavi in v Monoštru.

Izvedeli smo, da sta bili dve stavbi kupljeni za božično darilo. Stavbo monoštrskega generalnega konzulata je odkupila slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss in jo je podarila generalni konzulki Metki Lajnšček. Slovenska diplomatka je odkupila Vinarium, ki ga je namenila občini Lendava.

LRH

Božični okras iz brojce na grobe

Drštvo porabski slovenski penzionistov je v soorganizaciji s Slovensko zvezo 17. pa 18. decembra zadveče-

Penzioniste je vkup pobralo predsedstvo, Marijana Kovač pa hišnik Laci Nemeš sta pa pomogla pripra-

keliti pa lepau razdeljeno okinčati brojco v sklepci. Na konci smo se vsi leko radüvali, kak smo flajsne bile, kak lejpi okrasek smo si napravile s pomočtjauv Marte. Gda smo zgotovile,

zahvalile Marti Šteinmetz, stera je fejs nadarjena za tašno delo, roke so ji šlé kak motor. V srečnoj vöri se je narodila. Tak Marti kak vsejm, steri so se podali za tau delo, steri so nam

rek melo svoj zadnji božični program v Slovenskom daumi v Varaši. Penzionisti so v zadnji lejtaj že vsefélé božične okraske delali, adventne vejnce z žive brojce, s plastične brojce, večfele okrasov na sto, stero delo je vodila skaus slovenska cvetličarka Marta Šteinmetz. Njeno mišljenje je bilau za letošnjo delo, ka mo nika nauvo delali, božične okraske na grobe iz žive brojce pa kiplénimi okraske. Na delo se je zglasilo 31 penzionistk, s toga nas je prišlo 27. Delo je vodila Marta Šteinmetz, ona se je brigala za tau tü, ka nam vkup postavila, kak aj vögleda, aj ne bau tisti navaden, ka vse trbej vcuj küpiti, brigala se je za živo brojco tü.

viti mesto pred konferenčno dvorano v Slovenskom daumi. Prvi den smo prišli Varašanci pa penzionistke z Magyarlaka, drüdj den pa iz Števanovec, iz Otkauvec pa z Gorejnjoga Senika. Škoda, ka so se drüdje vasi nej podale. Pa bi se leko! Na stauli nas je že čakalo delo, draut, svejče pa mala sklejca z nota zakeldjenim oazišom. Marta nam je pokazala, kak si moramo zre-zati brojco, potistim pa kak trbej lepau vösklasti posau-do z brojcov, kak leko lejpo formo damo. No, pri tejm je mejla delo z nami, nam je popravljala, ka na prvo se nam je buma nej posre-čilo tak, kak bi se nej vidlo. Pokazala nam je, kak trbej na draut potrditi okraske, šaupo naprajti, gora za-

smo vse vred djale za seov, kak je tau valaum. Zvöjn dela smo se malo drüžile tü, ka je dosta vrejdo za nas. Za delo z veseldjom pa s potrpljenjom smo se lepau

kakoli pomagali, se lepau zahvalimo, za lejpo mesto pa Slovenskomi daumi.

*Klara Fodor
predsednica*

Kejpp: Marta Steinmetz

WWW.SLOVENC.HU

Milivoj Miki Roš

Clark Gable pa njegva zaspana lepotica

Badjusi so ranč takši. Takši, z obraza Clarka Gableja, tam više lamp pa spod nouse, doj zejti. Vse drugo na njegvoj glavej je nika nej tak vögledalo kak pri najvejšom šarmeri iz Hollywooda. Vseeno pa so ranč uni, njegvi badjusi, k tomi pomogli, ka ga za Gebleja zovejo. Že v tisti časaj so ga tak zvali, gda so kocine eške bole mejke kak pa trde bile. To je te bilou, gda ga je iskanje dobrega slůža iz doline nape-lalo v Nemčijo, v Tajčland, kak se eške gnesden guči v njegvi krajini. Doma je njau mlado ženo, lepotico z domanjoga brga, daleč kaulak najlepšo.

»Gable go je samo zavolo svoji badjūs doubou. Leko, ka zavolo mark ranč tak. Drugoga na njemi nika nega,« se je moška nevošenost v krčmej na velko glasila.

»Moški, doj se stavite,« od toga krčmarica Rozalija več vej, največ. »Vi od vsega svojoga nika ne vejte. Tou, škem prajti, kakši réden moški mora biti. Od sebe nika ne vejte pa eške me-nje od nika.«

Gable je od vsega toga nika nej vedo. Ali pa se je tak delo, kak nikšne bri-ge za vse tou nema. Flajsno pa vrlo je delo, zadvečera pa za tihince eške šušmaro. Samo aj njima ram gor spou-va, ka se domou z novim nenskim avtonom pripela, samo aj njegvoj lej-poj, najbolje lejpoj nika ne fali. Depa čas je bole brž ũšo, kak bi si želo ali pa je ovak sploj ne šlau. Kuman je pleba-noš od zdavanja pejneze v žepko dau, je svojoj lejpoj obečo samo pet lejt pa enoga dneva nej več na Nenškom delati. Ram je nej biu do kraja zgotovleni, avto na dvouri pa nej najbolje noui. Po tejm se je iz peti lejt deset vöskotilo, kuman si ji je pri njej spro-so. Po petnajsti je več nika nej obečavo. Ranč več nej pri njoj proso za tou. V Tajčlandi si je penzijo prislůžžo. Do tistoga dneva je nej zmejs med zidina-mi rama eno leto vse vküper nej žijvo. Lepotica je pomalek povejnola, enoga dneva go več samo nej bilou.

Tri lejta, kak je sloboud od toga svej-ta vzejla, sva se z Gablejom spozna-la. Zaprav, skrak šanka sva si z enga kraja na drugi kraj samo poklumala. Z mejrom nut v sebi, s svojo eleganco

pa skur vcejlak tiüma je cejlak ovakši od žijve pa glasne krčme vögledo. Kak bi si na kiklej na kraji šanka svoj svejt naredo, svoj mer emo, kelko ga je sploj leko emo. V takšnom sva se oprvin zgučavati začnola. Vej sva se že vidla tö, depa dugo je trbelo, ka je rejč spadnola. Nad dveri sam nut stano, se poklono, Gable pa mi je načmigno, aj k njemi pridem.

»Mladi gospoud znouva taprejk gra-nice k našim dé,« je začno, kak bi se že dugo poznala. »Ge sam indasveja-ta tö ojdou, depa stari so mrli, mladi pa odišli po svejti. Na, ka te pili,« sva ške nej na »ti« bila.

Tak je tou tadale šlau vsikši tisti den, gda sam v Porabje šou. Do krčme sam z busom prišo, tadale pa pejški šou. Nin eno leto sva se tak srečavala, samo od sebe se je zgoudilo, ka sva več na »vi« nej bila. Pa vse bole sam vüpa-nje meu, ka mi kejp od svoje pokojne žene pokaže. Je rejsan tak nebesko lej-pa bila? Pa njegvoga iz mladi lejt bi tö rad vido. Je rejsan takše badjüsi emo, kak tisti Clark Gable? Ka, zdaj so več nej takši gé. Lejta so njim drugo far-bo gor namala. Nigdar pa sam si nej vüpo pitati, aj mi pokaže. Eške prva sam nut v krčmo prišo, sam gvüšen biu, ka njemi povejm. Depa tam nut sam si nej več vüpo.

Sva si pa oba vse več vüpala od sebe, od žitka zgučavati. Tak sam od njega vefe-le zvedo, un pa od mene. Pa vse bole sva se šalila tö.

»Se je čülo, ka ste premiero v gledališ-či meli. Najbole pa od toga, ka je dosta gestija pa pitija sledi bilou. Ja, sto leko, té leko,« si je badjüsi boužo.

»Ti bi tö leko prišo. Vejn bi za pet mi-nutov domou mogli tijti. Ka bi ti vse spiu pa zo,« sam njemi nazaj mogo kontro dati.

»Takšo je nej za mene. Ge si na teveni raj kakši western poglednem, tou je za mene,« se smidje pa rokou gor zdig-ne, kak bi revolver v njoj emo.

Ja, tou je bilou tisto leto, gda smo v gledališki držini Nindrik indrik ko-medijo Vcejlak normalen den delali. Dva Nemešova možakara iz Sakalou-vec po zgotovljeni slůžbi bus čakata. Vsefele se zgučavata, pa od seksa ranč

tak. Tak Pišti pajdaša pita, če doma eške tiso najlepšo delo na svejti dela. Laci njemi z žmejčo povej, ka pri nje-mi doma ena baja geste.

»Moja žena je trno vörna. Pa gda moj pajdaš tam spodkar volo dobi, una prva moliti mora. Pa li moli pa samo moli, dokejč mojmi pajdaši vola ta ne odide ali pa zaspim na kraji poste-le.« Tak je tou šlou, ge sam gvüšen biu, kak toga nin na svejti nega. Nin nega, samo nut v mojoj glavej se takše leko narodilo, gda sam tou piso. Depa nej istina.

Lejpa gesen je bila. V tistoj krčmej, v steroj sva z Gablejom vsigdar se sreča-la, so vinej kostane pekli, mošt se je točo. Sediva, vrouče kostane lüpava, mošt že malo klůka v glavej. Pa ga pitan, zdaj sam že njegvo menje vedo: »Čöj, Števan, gda si tam na Nenškom mejesece pa mejese nej svoje žene ranč vido nej, nika te nej mantralo. Tou, ka bi šou, si kakšo najšo.«

»Vej sam pa šou! Depa samo sam gledou tam tisto dugo paut, skrak ste-re rdeči posvejti gorijo. Ja, samo tou pa nika več. Naši mladi djeleni so šli, kak bi nej. Ge sam nej vüpo. Vejš, bi moja tou zvejdila, bi velka nevol-a bila. Tak sam raj čako, ka domou pridem. Vejš, kak sam se nut v auto vseu, že sam tam spodkar nevolou emo. Na gas sam težo, samo aj kak najprva domou pridem. Kesnou je bilou. Že na stubaj sam se razmetavo, sam aj začneva. Depa vejš, moja žena je trno vörna gé. Najprva je molila, molila pa li samo molila, dokejč sam nej zaspo na kraji poste-le. Kak bi pa nej, če pa sam de-sejt vör avto prouti doumi tiro.«

Samo sam ga gledou, ga gledou, če se un tou z meu-v ne šali. Zato sam ga pito, če je rajsan nej našo predstavou gledou.

»Ka bi pa, ge samo westrne gledam, najraj pa, če Clark Gable nut špila. Tou je za mene, nej pa nikšna modri-ja,« nama eške vsikšomi vrouče kosta-ne pa mrzeu mošt prinese.

Za kejpou od nje pa od njega sam ga eške gnesden nej pito. Leko, ka eške kaj takšoga zvejn, kak san si gizdavo brodou, ka se leko samo v mojoj glavej narodi.

... DO MADŽARSKE

Izdali so niz spominskih znamk

Spominsko leto ob 30-letnici spremembe sistema je Madžarska pošta počastila z izdajo niza pošt-nih znamk, na katerih so nekatere emblematične osebnosti tistega obdobja. Gre predvsem za umetnike – literate in likovne umetnike – in znanstvenike, ne toliko za politike. Na znamkah so pisatelj Dénes Csengey (1953-1991), pesnik Sándor Csoóry (1930-2016), pisatelj István Csúka (1934-2012), likovnik in pisa-telj Gábor Karátson (1935-2015), ekonomist in novinar György Krassó (1932-1991), pisatelj And-rás Sütő (1927-2006), zgodovi-nar György Szabad (1924-2015) in pisateljica Kata Beke (1936-2009).

Na predstavitvi je Balázs Orbán, državni sekretar Urada predsed-nika vlade, izpostavil, da znamke sicer nimajo več take prometne vrednosti kot prej, so pa kot spo-minki del narodovega spomina, zato je njihova pomembnost v 21. stoletju narasla. Generalni direktor Madžarske pošte György Schamschula je ponosen na to, da je pošta na znamkah zmeraj sledila času, zato na njih lahko sledimo spremembam v zgodo-vini države.

Strogi ukrepi proti poslancem

Predsednik države János Áder je podpisal zakon, ki ga je vladna večina sprejela 10. decembra 2019. Gre za retorizije („neprijaz-ne odgovore“) proti poslancem, ki ne upoštevajo parlamentarne-ga pravilnika ali se obnašajo ne-primerno. Predsednik parlamen-ta ali predsedujoči na zasedanju lahko poslance v takem primeru suspendira, suspenz velja do kon-ca zasedanja ali seje. Če se kazno-vani poslanec ne sme vrniti niti v času glasovanja, glasuje namesto njega vodja njegovega poslan-skega kluba. V težjih primerih je lahko ukrep tudi izključitev, v najstojžem primeru lahko le-ta traja 24 sejnih dnevov ali dva me-seca. Strožje bodo tudi denarne kazni, v najbolj milem primeru se poslancu odvzame polmesečni honorar, v najhujšem primeru šestmesečni honorar.

PES, STEROGA VEČ NIKOMA NEJ TRBEJ

Grabrna Ana se deklško Nemet zovejo pa v Otkovcih živejo, gde so duga lejta bautošica bili. Zdaj so že v penziji, zvekšoga so doma, majo enga psa, steri fejest skrb ma na njé, nej čūda, vej pa oni so ga k sebi vzeli, gda ga je nekaj pred lejtami vōlūčo. Oni so pse vsigdar fejest radi meli, vejn zato, ka gnauk je tak prišlo, ka je njina družina enga psa na pet lejt doma mogla njati, pa tau je za nji fejest žmetno bilau.

- Tetica Ana, tau vejm, ka ste vi vōodpeldjeni bili na Hortobágy, kak so te vaši stariške te stare kejppe, steri so zdaj tōj pred nami, leko obranili?

»Tak, ka nika smo je s seuv vzeli, tak smo je leko obranili, če bi doma ostali, te bi eden nej austo. Tak dos-ta tjejpov zato nejmam, steri so pred tistim redjeni bili, ka so nas odpelali. Bola taše mam, gda smo že nazaj domau prišli. Stari tjejp so portreti od oče pa matere, oča gda je regrut bejo pa dja, gda sem pri prvoj spauvedi bila tōj v Števanovci. Depa moja potrdjavanje je že v Somboteli bilau, zato ka gda so nas taodpelali na Hortobágy, za dve leti so nas tapistili. Te smo še domau nej smeli

pridti, samo do Vépa, tak sem te tam mejla potrdjavanje, gda sem telko stara bila.«

Ana pri prvoj prečiščavanji, na kejppe so še oča in mati pa brat

- Vas je kelko mlajšov bilau?

»Mi smo trdje bili, dve sestre pa en brat, depa dja sem nej poznala sestro. Zato, ka

Anina mati pa sestra, stera je mrla, gda je bila 5 lejt stara

je ona leta 1934 bila rojena, pa gda je pet lejt stara bejla, te je mrla, dja sem se pa za deset lejt naraudila, leta 1944.«

- Dočas ka ste vōodpeldjeni bili, gde ste odli v šau-

lo?

»Mi dočas, ka smo na Hortobágy bili, smo nej odli v šaulo, skurok dve leti, zato ka nej bilau nej šaule, nej barcetkorce (učiteljice), stera bi nas včila. Zavolo tauga, gda smo domau prišli, smo duže mogli v šaulo odti. Oča so mi prajli, osem klasov moram vōzopojdti, zato ka nemo mogla delat odti, če nemo mejla šole.«

- Mate taše kejppe, stera so te redli, gda ste vōodpeldjeni bili?

»Več taši kejpov mam, eden med tejmami je tisti, gda dja pa brat sva dolavzeta z drugimi mlajši, ka so še tam bili.«

- Je eden kejp, gde ste vsi tisti vküperstanili, steri ste plesali, tau je še v šauli bilau?

»Nej, tōj smo že vō s šaule ostanili, gda so nas dolavzeli. Vidiš, vse smo dekke, ka smo plesale, zato ka so podje nej steli, zavolo tauga so te vsigdar sodacke z nami plesali, steri so tōj v Števanovci bili. Eden kejp smo dali narediti za spomin, ka smo plesali, tau je v Števanovci pred šaulov bilau spodkar, pa z velkami litari piše, ka spomin.«

- Sto so tej štirdje, ka ste tak vküperposlikani?

»Te je vejn ranč buča bila, gda smo dali kejp narediti, Brgauncina Marika, sestra Bōške, Madjarin Iren pa dja smo na kejppe.«

- Mate taši kejp tō, gda je borovo gostüvanje bilau pa vi ste bili sneja, kelko lejt ste te stari bili?

»Tau borovo gostüvanje je leta 1974 bilau, te sem dja že tresti lejt stara bejla. Zavolo tauga so te name prosili, če bi vzela pa bi bejla sneja, zato ka po pravici vsigdar najstarejša dekla je mogla biti nevesta, če je vzela.«

- Mate eden taši kejp, gde ste z edno deklav dolazeta pa tak vōgledata, kak če

bi dvojčke bile.

»Gda je v Števanovci buča bejla, te sva si z mojo sestričnov gnaki gvant dala zašiti.

Ana, gda je bila sneja na borovom gostüvanji

Dapa ovak sva zvekšoga tō vsigdar gnako odle zravneje, zato ka sva padaškinje bile. Na tau kejppe, če dobro pogledneš, nej samo gvant,

S sestričnov v gnakom gvanti pa z gnakov frizurav

liki cipele tō gnake mave pa ranč tak frizuro tō, nej zaman so sodacke tau mislili, ka sva dvojčke.«

- Tau gde je bilau, gde tor-to mate v rokej?

»Tau je te bilau, gda je pri

Kondorni gostüvanje bilau, Berta pa sestra sta se nagnauk ženile, me, dekke smo pa djesti pa piti goranosile, Borova Ilonka, Kozaulina Ana, Szöszi pa dja.

Me, dekke smo tau rade delale, zato ka prvin zvün buče pa gda so v krčmej igrali, si inan trno nej mogo nikam nej titi.«

- Kakšne spomine mate, če te stare kejppe gledate?

»Lejpe, sploj dobro je bilau, gda smo doma bili z bratom, s starišami pa s psaum. Dja

sem osem lejt stara bejla, gda so nas odpelali, srma-ka psa smo pa mogli doma njati. Naš stic so psa tapelali na Frudjanin brejg, depa

pes je še dugo nazaj odo k našoma rama, tau mislo, ka domau pri-demo. Za pet lejt, gda smo domau prišli, pa psa Bodrina so stric nazaj pripelali, te je pa k strica nazaj odo, istina, samo telko, ka ga je pogledno, depa vsakši den ga je pogledno. Psauvdje so fejest čedni, dja sem potistim tō vsigdar mejla psa, največkrat taše, stera so vōličili, stera je že nikoma nej trbelo.«

Karči Holec

(Kejp na 1. strani: Regrutke. Anin oče prvi z lejve strani.)

Čena bau ižica?

Gnauk si je eden srmački paver s svojim flajsnim delom k lesenoi ižici prislūžo eške en falat grūnta, na šterom je leko en par koz paso. Biu je šparaven, tak si je lepe peneze prišparo. Njegvi trgé sinauvi so gorprišli, ka nedo mogli vsikdar vkūper živeti, vej de pa oča - prva kak mrgé - samo ednoma si nej zapūsto ižico, dva ta pa mogla oditi po svejti s trbūjom za krūjom. Starejšiva dva sta stela, aj se oča včasik odlauči, čena bau ižica, vej sta pa bila gvūšna, ka de eden od njija erbo. Oča pa je vse rad emo, najbole pa najmlajšoga, vej je pa znau, ka ga brata odūrdjavata ino bi ga rada od daumi zagnala. Gda je vūdo, ka nede méra tačas, ka ne odeberé erbaša, je pravo:

»Ižo dobi tisti, šteri tak napasé naše koze, ka nedo več stele kapūsto gesti.«

Prvi den je gnau najstarejši sin koze na pašo. Paso je je v komanci tačas, ka se jim je lūbilo, zatok so komaj prišle domau. Gvūšen je biu, ka de ižica njegva ino je gizdavo mašero za malov čredov. Na pragi iže je stau oča z ednov kapūstinov glavauv v rokaj ino kričo:

»Hej, koze! Hej, koze!«

Koze so odtrapkale k pragi ino se sinjava-le, ka aj bi bliže prišle kapūstinoj glavej. Oča je kumo z glavauv:

»Sin moj, z ižicov nika nede!«

Drūgi sin je koze cejli den v žiti paso ino si brodo:

»Žito je baukšo gesti kak komanca ino baukšo kak kapūsta tō. Nej je mogauče, ka bi mele koze po takšoj paši eške volau do kapūste.«

Koze pa so doma donk odletele k pragi ino z očine roké zejle kapūstino glavau.

Najmlajši sin je koze vō v lejs zagnau, med dva veukiva kamla. S fōrtoka je vōpoteg-no edno kapūstino glavau ino je k sebi pazvo. Koze so priletele k njemi ino se vtegavale prauti kapūsti, un pa jim je zakūro z bičom. Tau je parkrat naredo, te pa je čredo odgnau domau.

Oča je vō z iže prileto s kapūstov v rokej, vej je pa nej brodo, ka se najmlajši sin tak brž povrné s kozami. Gda sta ga starejšiva brata zaglednila, sta ma norce talala:

»Bratec, tvoja bau ižica!«

Koze so zaglednile kapūstino glavau - ino kak divdje zletele nimo oče v štalō. Brata sta nej mogla skriti čemére, gda je oča rejsan, eške gnauk vōpravo tiste reči, štere sta njiva samo za hejc povōdala. Očin žitek je od tistoga mau pravi pekeu grato. Starejšiva sina sta ga vnoči-vodnék mantrala, aj jima dá ižo, vej pa mata kak prvorojenca pravico do erbe. Zavolo lūboga méra je oča dau vsakšoma sinej stau goldinarov ino vzeu slobaud od nji:

»Za eno leto nazaj pridite. Šteri mi najlepši pūšeu prinesé, tisti bau gazda.«

Trgé bratke so odišli od daumi. Na križpautji sta

starejšiva dva počakala najmlajšoga ino ga tak namlatila, ka je komaj živ vujšo. Po ednoj malo poštiji je prišo do ednoga veukoga grada ino nut na oprejte dveri na dvoriške staupo. Tam je vse vōmrlau, nindrik je edne žive dūše nej bilau. Na stubaj je sejdla edna mačka pa ga pitala:

»Ka tū iškeš, mladenec?«

»Slūžbo! Pa nej zavolo penez, slūžo bi zavolo najlepšoga pūšla, ka bi leko očino ižico daubo,« je dau valas.

Poglijō se je z mačkov, ka de go edno leto na rokaj,

prstanki. Šteri najlepšoga prinesé, tisti dobi ižico. Odišli so kak pred ednim letom, starejšiva dva sta najmlajšoga pá namlatila na križpautji. Tisti se je povrno na grad k mački za slūžabnika ino za lon proso najlepši prstanek.

Za edno leto je vūdo brata, gda sta nimo grada šla ino so se jima prsti svejtili od vsefelé prstankov. Pá je ošimfo mačko, una pa ga je poslala v drūgo ižo. Tam je najšo tak lejpi prstanek z dragimi kamli, kak liki bi noso sunce v rokaj.

Tak je najmlajši sin že tretjo paut daubo pravico do ižice, svojo obečanje pa je oča zdaj tō nej mogo nutdržati. Pá je vsikšoma sinej dau stau goldinarov na paut ino obečo ižico tistoma, šteri za edno leto najlepšo snejo na dom pripela.

Najmlajši sin se je pá povrno na grad. Mačka ma je obečala snejo, štera nema para na svejti, un pa je austō cejlo leto v slūžbi pri mački.

Za edno leto sta starejšiva brata pelala svojivi sneji nimo mačkinoga grada. Najmlajši brat je mački v auči meto:

»Kakši tupaš sem! Gde aj dobim snejo? Mačko venak donk ne morem domau pelati kak najlepšo snejo na svejti! Trikrat sem že daubo ižico za erbo, na konci pa go donk srejdni brat dobi, vej si je pa rejsan edno leto snejo odebro.«

Mačka se ma je po tej rečaj začnila šmajsa-ti ino ma pravla:

»Dobiš svoj lon, nika se ne boj! Idi v tretjo sobo, tam najdeš eden koteu vrele vodé, pri kotli pa postelo. Lūči me nut v koteu vrauče vodé, gda pa se vōzdignem, me zgrabi pa spravi v postelo ino nut k meni leži!«

Un je napravo vse, kak ma je mačka velej-la, če rejsan se ma je trnok smilila. Včasik po tistom je zaspo.

Zbūdilo ga je strašno rogatanje, po gradi so lejtali gospaudge pa slūžabnicke, štūki

so paukali ino čulo se je kričanje:

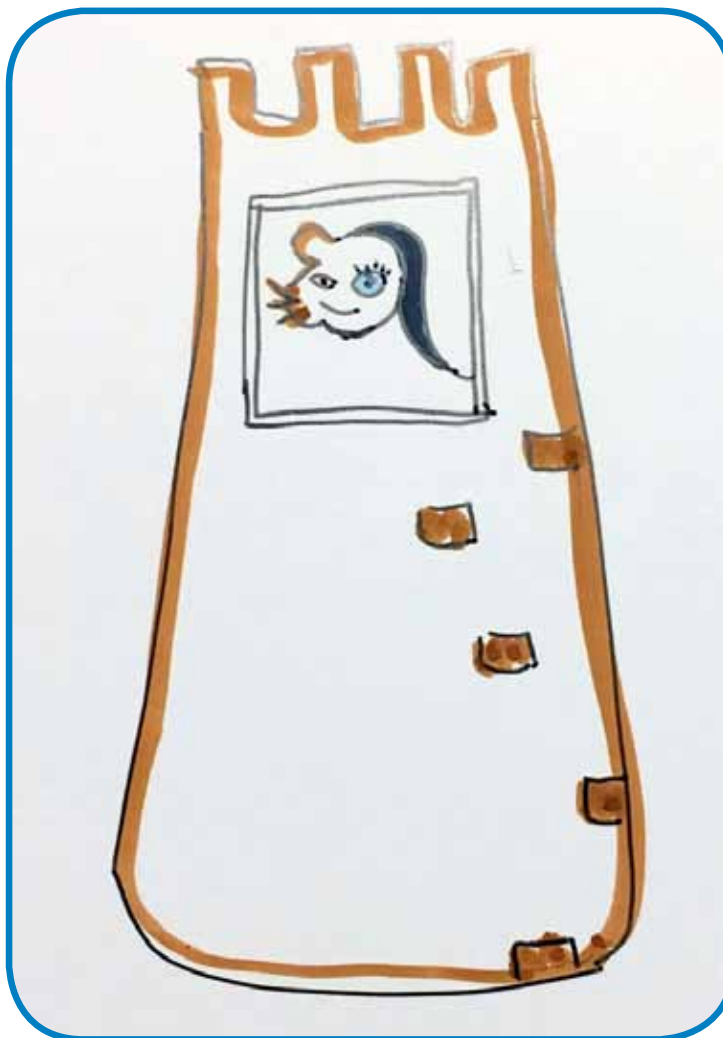
»Erbaš od ižice, gorstani! Vej si pa gospodar grada ino mladoženec najlepše sneje na svejti grato!«

Zmeno si je oči, ka bi gvūšen grato, ali senja ali nej. Pogledno je v postelo, kama je malo prva mačko položo. Na njenom mesti je zagledno edno prelejpō deklo. Eške tisti den se je oženo ž njauv ino tak grato gospodar bogatoga, do tistoga mau zakunjenoga grada.

Drūgi den se je z ženov odpelo domau. Srejdni brat se je sploj prestrašo, vej je pa biu že gvūšen, ka de un erbo. Oča se je tō čūdivo. Najmlajši sin je od vsikšoga slobaud vzeu ino pravo:

»Začno sem s kozami, zaslūžo pa sem si najlepšo ženo ino eden grad, vej sta mi pa brata trikrat vkradnila pridobleno pravico.«

Na domanjo rejč obrno: -dm-
Ilustracija: -mkm-

kak deteta noso, gi dvoro pa kūjo, za tau pa od nje za edno leto eden lejpi pūšeu dobi.

Cajt je pomalek ūšo, depa leto je donk minaulo. Najmlajši sin je vūdo, kak sta njegviva brata gizdavo mašerala nimo grada ino nosila cejlo grma-uvdje lejpi rauž. Un pa je do tistoga mau ranč nej na pamet vzeu, ka bi mačka pūšeu za njega redila. Prtiui gi je:

»Tak te včesnem, ka vrazmo zletiš! Edno leto sem že tvoj slūžabnik, pa brezi pūšla ostanem.«

Te ma je mačka velejla, aj dé v prvo ižo, opré omar ino vzeme, ka je v njem. V omari je biu najlepši pūšeu na svejti.

Veselo se je povrno domau ino oča je drūgo paut ranč tak njemi ižico oblūbo. Dobiti pa go je nej mogo, vej sta pa brata preveč čemerasta bila. Zatok je oča pá vsikšoma podaro stau goldinarov ino jim velo, aj se za edno leto zglasijo z zlatimi

»BUDA JE ZGÜBLENA!« - ROSAG PA V TREJ TALAJ

Skoro edno stoletje pa pau po zgüblenoi bitki pri Mohači je Vogrsko kraljestvo največ trüda ponücalo za obrambo prauti Törkom. Če rejsan so sultanski šeregi do oktaubra 1526 cejlak zapüstiti rosag, so njali edno stau kilomejtersko »lükno«, prejk štere so leko brž pá do Bude prišli.

tale vlejkli, dosta od nji je gnauk na strani ednoga, drgäu na strani drügoga krala stalo - zvekšoga pa so steli samo bogastvo protivniško-ga tabora dobiti. Ništerni so brodili, ka trbej raj z nevörnimi Törki vküpdržati, vej pa Nemci prej nej samo ka ne morejo, liki ranč neškejo

Kralica Izabella pa detinski krau Janoš Žigmond pred sultanom Sulejmanom zvün Bude (törška miniatura)

Té kratek cajt bi leko Madžari vöponücali, ka vküppoberéjo mauč, donk so pa raj dva krala odebrali. Državni djilejš se je odlaučo za erdeljskoga vojvodo *Janoša Szapolyaina*, ništerni veuki baronge pa so zmejs na vogrski tronuš posadili avstrijskoga nadvojvodo *Ferdinanda I. Habsburškoga*, šteri je včasik s svojov sodačijov nut na Vogrsko vdaro.

Szapolyai se je začno padašivati s Törki, mesto krščanjske solidarnosti je gledó samo svoj interes. Ranč sam pa je nej dau valati, ka ma sultan z dobre vaule pomaga. Osmani so pozvanje vöponücali ino se večkrat napautili prauti Beči, depa njine sodačije so dostakrat stavili batrivni sodacke - na priliko leta 1532 braniteli grada Kőszega pod pelanjom kapetana *Nikole Jurišića*. Od toga svajjüvanja je najbolje trpelo Prekodonavje (Dunántúl), štera »nekda cveteča krajina je gratala püstinja, gde robijo banditi, vesnice pa so vse dojožgane.«

Vogrski velikaši so na dvaje

rejšiti Vogrsko kraljestvo.

Tau dugo svajjüvanje je trpelo do leta 1538, gda sta badva krala gorprišla, ka ne moreta eden drügoga dojobladati. Zatok sta si raztalala rosag ino podpisala, ka po smrti erdeljskoga vojvode cejlo kraljestvo Habsburgi dobijo. Szapolyai pa je par kednauv pred svojov smrtjov siná daubo, šteroga je vogrski državni djilejš v Rákosi za krala zglaso. Ferdinanda šeregi so pá pred Budov stali. Bojni med dvöma vogrskima kraloma se je *sultan Sulejman* najbolje radüvo. Delo se je, ka prihaja na pomauč detinskomi krali, z ednim čalivanjom pa je augustuša 1541 brezi prelejanja krvi prejkvzeu vogrski glavni varaš. V svoj tabor je dau pozvati maloga *Janoša Žigmonda* pa njegvo mater *Izabello* ino jiva tačas nej vöpüsto, ka so braniteli dveri grada nej oprli. Kralica je donk leko s svojim sinaum odišla na Erdeljsko, šteroga sta leko ravnala za letno 10 gezero forintov. Rosag se je na trauje vtrgno.

V prišešnji desetletjtaj je bila törška politika tau, aj vauski remen, štraf svoje zemlé na srejdí Vogrske na vsikšo stran šüršoga napravijo. Madžarske grade so ednoga za drüгим prejkdjemali - vekši so vödržali 10-30 dni, menjši pa samo 4-5 dni. Temišvar je biu tak krepek, ka je leta 1552 več kak en mejsed gordržo Osmane. Če rejsan so té obečali, ka leko domanjo lüstvo živo odide, če prejkdá grad, so je vse spoklali. V tistom leti se je v Egeri sodakom *Istvára Dobóna* prišikalo tazagnati neprijatele, od toga smo venak vsi kak mlajši šteli v romani *Géze Gárdonyina*. Leta 1566 je z grada v Szigetvári vövdaro kapetan *Miklós Zrínyi* (Nikola Zrinski), vsi njegvi tivariske so mrli junačke smrti. Zmejs, ka so se uni batrivno goraldüvali, so cesarski šeregi čakali 150 kilomejterov prauti söveri, pri Györi - s toga se vidi, ka so Habsburgi nej steli oslobauditi madžarski rosag, liki samo braniti Beč.

Pomalek se je pokazalo, ka Törki ne morejo dosta dale od Vogrske priti. Njina sodadžija je leko z Male Ažije do sé v trej mejsedaj prišla, do mrzle zimé pa se je mogla povrnauti vu varne balkanske krajine. Zatok je leko dugša obramba ednoga madžarskoga grada vničila vse osmanske plane. Nemški ino törski imperij sta večkrat mér podpisala, voditela sta se končno v Adrianopli leta 1568 zglijala, ka *cesar Maksimilijan* letno 30 gezero forintov plača Osmanom za mér, uni pa leko držijo 40 procentov nekdešnje zemlé Vogrskoga kraljestva (tau krajino vogrski »Hódolt-ság« zovémo). Leta 1570 sta »badva madžarskiva krala« tö pripoznala dva ejsktra vogrskiva rosaga, šteriva pa si prej moreta pomoči prauti Törkom.

Od tistoga mau je dvajsti lejt kralüvo mér v vsikšom od

trej talov Vogrske. Törki so na svojoj zemlej vpelali veuke krajine »vilajete«, štere so pelali »beglerbegi«, vsikša je mejla menjše »sandžake«, štere so pelali »begi«. S penezami se je spravlo »defterdar«, birauv se je zvau »kadi«, slejdnjo rejč na birovijsi pa je emo »mufti« v Budi.

Tistoga ipa je biu Osmanski imperij že graubo veuki rosag. Z Istambula ga je pelo sultan, šteri je vse v svoji

gé ovaške vöre so živeli po ovaški talaj varašov, po svoji zakonaj. Na Vogrskom - nej kak na Balkani - so skoro vsi gordržali svojo rejč ino svojo vöre.

Donk pa je gnes v madžarskom geziki kauli 800 takši rejči, štere so Törki tistoga ipa nücali. Od nji smo se navčili küjati »pörkölt« ino »lecsó«, vej so pa uni k nam pripelali prpeu pa paradajs. Ne smejmo pozabiti na ku-

V gnešnoj Budimpešti je gorostalo več törski kaupanc (na kejsi Rudas od znautra)

rokaj držo. Un je emo največ grüntov, štere je raztalo svojim konjenikom »spahinom«, za nji so zemlo pauvali domanji krščeniki. Törške sodake so dostakrat sé pa tá komandérali, zatok so steli s kem več porcov s kem prva vövlječti. Srmakom pavrom pa je tau nej dojšlo, njini nekdešnji vogrski gospaudge so tö nej steli svoje peneze zgübiti, zatok so pošilali svoje lidi s sodakami po porce. Tau takzvano »duplansko pobiranje porcov« so sledik törski velikaši tö dopüstiti.

Več kak stau kilomejterov dugo törsko grajnco je branilo kauli 18-20 gezero Törkov ali muslimanski djužni Slavov, zvün spahinov je bilau največ takzvani »janičarov«. 4-5 gezero sodakov se je zdržavalo v Budi (dvej tretjini vsej varašancov), drügi pa so vaftivali po gradaj na grajneci. Tejmlidam je slüžilo kauli 50-80 gezero slüžabnikov, majstrov ino bautošov. Lid-

karco, štero na Erdeljskom eške gnesden »törška pšenica« zovéjo. Gesteta pa eške dvej stvari, brezi šteri si več ranč ne moremo zmisлити žitek, pa so jiva Törki prinesli: tau sta kafej ino dvan.

Po varašaj, gde so Osmani živeli, so začnili naglo rasti »minareti« (törmi) ino »džamije«. Té temple so največkrat s krščanjski cerkvá prejknapravili, znautra so vse freškone dojpobejlili, kipe pa vöznosili. V njinoj kulturi so mele kaupance dosta vekšo znamenje kak v našoj srejd-njeevropskoj: kinčali so je z najlepšimi kamlami, kauli nji so sadili püngrade.

Rami Törkov pa so na nikoj šli. V kaupancaj je biu vsikši od nji gnaki, moški so tá ojdli, ka bi se srečavali pa pogučavali. Cejnili so skupnost, padašivati so se steli v lejpi zidinaj. Kak pa so njini domauvi vövidli, pa je je menje brigalo.

-dm-

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 3. JANUARJA
DO 9. JANUARJA

PETEK, 03.01.2020, I. spored TVS

6.45 Dnevnikov izbor, Dobro jutro, 9.10 Otroški praznični program, 11.55 Mornarja, ameriški film, 12.20 Zadnja poteza, ameriški film, 12.40 TV-izložba, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Svet v letu 2019, 14.30 Globus, 15.20 TV-izložba, 15.35 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 16.05 TV-izložba, 16.20 Osvežilna fronta: Darila, oddaja za mladostnike, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! - izbor, 18.00 Infodrom, 18.10 Bacek Jon: Preplašeni Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Noč Modrijanov 2014: Lepo je biti skupaj..., 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Kinoteka: Vrtoglavica, ameriški film, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

PETEK, 03.01.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.15 Videotrak, 10.25 Dobro jutro, 12.30 Slovenski magazin, 13.10 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skakalna turneja, kvalifikacije, 15.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna tekaška turneja, 10 km (Ž) - klasično, skupinski start, 16.05 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna tekaška turneja, 15 km (M) - klasično, skupinski start, 17.05 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.35 Pojdi z mano, slovenski mladinski triler, 19.00 Videotrak, 20.00 Umor na otoku, španska nadaljevanka, 21.45 Rimu z ljubeznijo, koprodukcijski film, 23.35 Zadnja beseda! - izbor, 0.15 Videotrak, 1.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skakalna turneja, kvalifikacije, 2.30 Info kanal

SOBOTA, 04.01.2020, I. spored TVS

6.10 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.30 Plesna akademija: Vrnitev, avstralska nadaljevanka za mlade, 11.00 Angelov dotik, dokumentarni feljton, 11.20 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Zadnja beseda! - izbor, 15.05 Smeh in jok, kanadska dokumentarna oddaja, 16.00 Nova dvajseta (II): Nova šefica, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip: Sveti svet ikon, 17.35 Alpe-Donava-Jadran, 18.00 Ozare, 18.10 Ambienti, 18.40 Hej, hej, Šapice!: Brčanje po vodi, risanka, 18.50 Mandi: Jeti, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Nina, koncert Nine Pušlar v Križankah, 22.15 Poročila, Šport, Vreme, 22.40 Sedmi pečat: Krvavi zaščitnik, francoski film, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.25 Napovedujemo

SOBOTA, 04.01.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Človek, kam greš?, dokumentarni feljton, 9.40 Športnih 365, pregled športnega leta 2019, 10.45 Alpski magazin, 11.20 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna tekaška turneja, sprint - klasično, 12.50 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 1. vožnja, 13.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skakalna turneja, 16.05 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 2. vožnja, 17.20 Rokomet - pripravljalna tekma (M) - Slovenija: Črna gora, 19.00 Videotrak, 20.00 Alibi.com, francoski film, 21.30 Zvezdana: Vam povem zgodbo?, 22.10 Michael Bublé na BBC-ju, koncert, 23.15 Videotrak, 0.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skakalna turneja, 2.05 Info kanal

NEDELJA, 05.01.2020, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.20 Govoreči Tom in prijatelji: Angelčina kritika, risanka, 10.35 Žogomet: Legenda o Howieju, avstralska otroška serija, 10.55 TV-izložba, 11.15 Katice: Oj, fijo!e, novo leto je!, zimske koledniške pesmi, 11.30 Ozare, 11.35 Amasegenalo - Hvala!, dokumentarni feljton, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Noč Modrijanov 2014: Lepo je biti skupaj..., 15.05 TV-izložba, 15.20 Rdeči pes Modri, avstralski film, 17.00 Poročila ob

petih, Šport, Vreme, 17.20 Čez planke: s Simfoniki RTV Slovenija, 18.40 Muk: Kako pomolsti jaka, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Jezero, slovenska nadaljevanka, 20.50 Intervju: dr. Valerija Korošec, 21.40 Poročila, Šport, Vreme, 22.05 Skrivni Versailles Marije Antoanete, koprodukcijski dokumentarno-igrani film, 23.35 Letni časi - Zima, Mate Bekavac, Nuška Drašček, jazz trio in godalni orkester, 23.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.10 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.00 Napovedujemo

NEDELJA, 05.01.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.30 Videotrak, 7.25 Duhovni utrip: Sveti svet ikon, 7.40 Človekov najboljši prijatelj, dokumentarni film, 8.30 Glasbena matineja, 10.40 Ambienti, 11.10 Prekmurje - kulturnozgodovinska skica, dokumentarni film, 12.25 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, 13.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna tekaška turneja, zaključni vzpon (Ž), 14.05 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 1. vožnja, 15.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna tekaška turneja, zaključni vzpon (M), 16.20 Odbojka - kvalifikacije za OI: Slovenija: Belgija, 19.00 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 2. vožnja, 19.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skakalna turneja, kvalifikacije, 21.00 Žrebanje Lota, 21.10 Callasova o Marii, portretni film, 23.05 Telo, poljski film, 0.35 Videotrak, 1.35 Odbojka - kvalifikacije za OI: Slovenija: Belgija,

PONEDELJEK, 06.01.2020, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Začnimo znova: Danes bom povedal, slovenska nanizanka, 11.55 Življenje se začne pri stotih, švedska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Z Mišo: Pavle Ravnohrib, 14.20 TV-izložba, 14.35 S-prehodi: Skupne patrulje, 15.05 Rojaki, dokumentarna oddaja, 15.15 Dober dan, Koroška, 15.45 TV-izložba, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! - izbor, 18.10 Malčki: Zajček Pepi, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Platforma: Pot do horizonta - »Prekmurska« likovna umetnost, 23.25 Glasbeni večer, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.35 Napovedujemo

PONEDELJEK, 06.01.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.25 Videotrak, 10.10 Otroški program: Op! 11.00 Dobro jutro, 12.25 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, mešane dvojice, 13.45 Dober dan, 14.30 Amasegenalo - Hvala!, dokumentarni feljton, 15.05 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.50 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, mešane dvojice, 17.05 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skakalna turneja, 19.40 Videotrak, 20.00 Človekov najboljši prijatelj, dokumentarni film, 20.50 Bauhaus - nova doba, nemška nadaljevanka, 21.40 Volčje krdelo, ameriški dokumentarni film, 23.05 Kecek, tri dni pred poroko, kratka TV-igra AGRFT, 23.55 Videotrak, 0.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skakalna turneja, 2.45 Info kanal

TOREK, 07.01.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Začnimo znova: Nevede mama, slovenska nanizanka, 12.00 Čudesa Lune, britanska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio city, 14.30 TV-izložba, 14.45 Duhovni utrip: Sveti svet ikon, 15.00 TV-izložba, 15.15 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 15.50 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 A veš, koliko te imam rad: Zimski plašč, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 20.45 Propaganda - oblikovanje soglasja, francoska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Pričevalci: Gašper Rudolf, 1.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.50 Napovedujemo

TOREK, 07.01.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.55 Videotrak, 10.45 Platforma: Pot do horizonta - »Prekmurska« likovna umetnost, 11.15 Dobro jutro, 14.05 Dober dan, 14.50 Alpe-Donava-Jadran, 15.20 Nina, koncert Nine Pušlar v Križankah, 18.00 Čudesa Lune, britanska dokumentarna oddaja, 18.50 Moja soba: Žiga - nogometaš, resničnostna oddaja, 19.15 Videotrak, 20.00 Odbojka - kvalifikacije za OI: Slovenija: Nemčija, 22.40 Fantom svobode, francosko-italijanski film, 0.20 NaGlas!: Petar Đorčević, 0.35 Zadnja beseda! - izbor, 1.20 Videotrak, 1.50 Odbojka - kvalifikacije za OI: Slovenija: Nemčija, 3.25 Info kanal

SREDA, 08.01.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Začnimo znova: Dr. Ekologija, slovenska nanizanka, 12.00 Naravna čudesa Zemlje (II): Preživeti v skrajnih razmerah, britanska dokumentarna serija, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju: dr. Valerija Korošec, 14.20 Osmi dan, 15.10 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.45 TV-izložba, 16.00 Male sive celice: OŠ Elvire Vatovec Prade in OŠ Toma Brejca Kamnik, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Družbeni fenomeni: Selfie, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 17.50 50 knjig, ki so nas napisale: Fran Milčinski: Butalci, 18.00 Zmedi gre v Zakajzato: Plava ali potone, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Saj ste nori, francoski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Panoptikum, 23.45 Družbeni fenomeni: Selfie, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

SREDA, 08.01.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.50 Videotrak, 9.40 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 10.25 Koda, 11.00 Dobro jutro, 13.45 Dober dan, 14.30 Ambienti, 15.00 Čez planke: s Simfoniki RTV Slovenija, 16.15 Naravna čudesa Zemlje (II): Preživeti v skrajnih razmerah, britanska dokumentarna serija, 17.20 Odbojka - kvalifikacije za OI: Slovenija: Češka, 20.00 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 1. vožnja, 20.35 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 2. vožnja, 21.40 Žrebanje Lota, 21.45 Moje mnenje, 22.35 Deklina zgodba (I.), ameriška nadaljevanka, 23.40 Videotrak, 0.10 Odbojka - kvalifikacije za OI: Slovenija: Češka, 2.55 Info kanal

ČETRTEK, 09.01.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, 6.25 Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Začnimo znova: Keksolog, slovenska nanizanka, 12.00 Naravna čudesa Zemlje (II): Preživeti med divjimi živalmi, britanska dokumentarna serija, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.40 Slovenci v Italiji, 15.10 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, portretna oddaja, 15.40 TV-izložba, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugiznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.50 Na kratko: Lažne novice, 18.00 Sovice: Lahko noč, gozd, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Bauhaus - nova doba, nemška nadaljevanka, 0.15 Ugiznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Napovedujemo

ČETRTEK, 09.01.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.30 Videotrak, 10.15 Družbeni fenomeni: Selfie, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 11.00 Dobro jutro, 13.40 Dober dan, 14.25 Biatlon - svetovni pokal: sprint (Ž), 15.40 Naravna čudesa Zemlje (II): Preživeti med divjimi živalmi, britanska dokumentarna serija, 16.50 Odbojka - kvalifikacije za OI: polfinale, 19.40 Videotrak, 20.20 Rokomet - evropsko prvenstvo: Hrvaška: Črna gora, 22.10 Ambienti, 22.35 Zgodba Florence Foster Jenkins, nemški igrano-dokumentarni glasbeni film, 23.30 Videotrak, 0.00 Odbojka - kvalifikacije za OI: polfinale, 2.55 Info kanal

Vabilo

Zveza Slovencev na Madžarskem Vas vabi na
SLOVENSKI PLES, ki bo

15. februarja 2020, od 19. ure
v Hotelu Lipa v Monošteru

Glasba: Skupina D-DUR (Slovenija)

Prosimo vas, da se do 5. februarja 2020 odločite za večerjo.

A

V angleško slanino zaviti svinjski
medafjoni v gobovi omaki
z dušeno ajdovo kraso

Mešana solata
Ajdova torta

B

Ocvrte piščančje prsi, nadevane
z bučnimi semeni in feta sirom
krompir s čebulo

Mešana solata
Ajdova torta

Vstopnina (vsebuje tudi večerjo): 3.500 Ft

Prijave pričakujemo na naslednji telefonski številki:

00 36 94/380 208; 00 36 94/552 596

ali na e-naslova: biserka.bajzek@gmail.com, nikoletta.vajda@gmail.com

Zveza Slovencev na Madžarskem vas vabljeno vabiti na
otvoritev razstave

LETO Z MALIM PRINCEM,

ki se bo odvijal v petek, 10. januarja ob 17. uri
v Slovenskem domu v Monoštru.

Razstava ob 75. obletnici smrti avtorja Antoina de
Saint-Exupéryja nudi na ogled zbirko prevodov
knjig **MALI PRINC** zbirateljice prof. **JOŽICE NUČ**
ter dela **UČENCEV II. OŠ ROGAŠKA SLATINA**,
ki so poustvarjali na temo Malega princa.

Razstava bo odprta od 10. do 24. januarja 2020.

TEČAJ SLOVENŠČINE

Zveza Slovencev na Madžarskem
organizira

ZAČETNI IN NADALJEVALNI TEČAJ
SLOVENŠČINE.

Tečaj bo februarja, marca in aprila 2020,

enkrat tedensko po 2 uri
(v večernih urah).

Tečaj bo brezplačen.

Rok prijave: 26. januar 2020

Prijavite se lahko po telefonu: 94/380-208

ali na naslednjem e-naslovu:

biserka.bajzek@gmail.com, nikoletta.vajda@gmail.com

SZLOVÉN NYELVTANFOLYAM

A Magyarországi Szlovének Szövetsége

SZLOVÉN NYELVTANFOLYAMOT indít

KEZDŐK és HALADÓK részére.

2020. február-március-április

hónapokban, heti 1 alkalommal 2 óra

(az esti órákban).

A tanfolyam ingyenes.

Jelentkezési határidő: 2020. január 26.

Jelentkezni lehet a 94/380-208-as telefonszámon

vagy a következő email címen:

biserka.bajzek@gmail.com, nikoletta.vajda@gmail.com

RADIO MONOŠTER

9970 Szentgotthárd, Gárdonyi u.1.
info@radiomonoster.hu
Tel/Fax: +36-94-554-126

Szentgotthárd / MONOŠTER 106.6 MHz
Felsőszőlő / Gornji Senik 97.7 MHz

Vsak dan / Naponta : 12.00-16.00

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnók

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna
slovenska samouprava, Urad
predsednika vlade, oddelek za
narodnost, Zveza Slovencev na
Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno
2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR.
Za ostale države 52 EUR ali
52 USD.
Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000.
SWIFT koda: OTPVHUHB